

Per email verzonden

Aan: de voorzitter en de leden van de Vaste Commissie voor Financiën
in de Tweede Kamer der Staten-Generaal
de voorzitter en de leden van de Vaste Commissie voor Sociale Zaken en Werkgelegenheid
in de Tweede Kamer der Staten-Generaal

cc: demissionair minister van Financiën, de heer drs. S.P.R.A. van Weyenberg
demissionair minister voor Armoedebeleid, Participatie en Pensioenen, mevrouw drs. C.J. Schouten

Datum

23 mei 2024

Ons kenmerk

24-056/KJ/PvdH/tvm

Betreft / Onderwerp

Verantwoordingsdebat over het jaar 2023

Geachte Kamerleden,

Op woensdag 29 mei vindt het Verantwoordingsdebat plaats over het jaar 2023. Tijdens Verantwoordingsdag legt de regering verantwoording af over het gevoerde beleid en of de beloofde resultaten zijn behaald. De FNV maakt van deze gelegenheid gebruik om uw volledige aandacht te vragen voor werk voor mensen met een arbeidsbeperking. Want uit het jaarverslag van het ministerie van SZW over 2023¹ blijkt wederom dat de doelstelling voor de Banenafpraak niet wordt gehaald en het huidige beleid volstrekt onvoldoende is om mensen aan het werk te helpen en te houden. Voor de FNV is nu de maat vol. Het is de hoogste tijd dat we eindelijk een recht op begeleiding naar en tijdens werk verankeren in het beleid, om recht te doen aan het VN-verdrag Handicap en de waarde die betaald werk heeft voor zowel het individu als de samenleving. Uw Kamer kan er voor kiezen om veel meer mensen aan de slag te helpen in een toch al krappe arbeidsmarkt.

In het Sociaal Akkoord van 2013 is de harde afspraak gemaakt om in 2026 125.000 extra banen te realiseren zijn voor mensen met een arbeidsbeperking: 100.000 in het bedrijfsleven en 25.000 bij de overheid. De minister constateert dat de banenafpraak in 2022 niet is gerealiseerd. Dat is voor de FNV geen nieuws. De Banenafpraak wordt al sinds 2020 niet meer gerealiseerd. Als we dat afzetten tegen de aanhoudende krapte op de arbeidsmarkt, tekent zich het beeld af dat de meeste werkgevers weliswaar staan te springen om arbeidskrachten, maar nog steeds niet bereid zijn om mee te werken aan het realiseren van de inclusieve arbeidsmarkt. Uit de UWV-cijfers blijkt dat eind 2022 slechts 14,7% van de werkgevers een Wajonger, WGA-gerechtigde en/of Participatiewetters uit het doelgroepregister in dienst had. Daar valt dus nog een wereld te winnen!

Volgens de laatste meting van het UWV bestond het doelgroepregister eind 2023 uit 265.445 personen waarvan slechts 52% aan het werk was. Dat percentage zien we al jaren. De werkgevers en gemeenten roepen vervolgens dat het gros van deze werkzoekenden niet geschikt is om aan het werk

¹ XV Sociale Zaken en Werkgelegenheid - Rijksjaarverslag 2023 | Jaarverslag | Rijksoverheid.nl

te gaan. De FNV betwijfelt dat zeer. Een deel van de werkzoekenden uit het doelgroepregister heeft meer dan gemiddeld begeleiding nodig bij het vinden en houden van een baan. Begeleiding die geld kost en om expertise vraagt. En daar gaat het nog te vaak mis. De Commissie Sociaal Minimum concludeerde in haar rapport hetzelfde: “Gemeenten hebben afgelopen periode zoveel extra taken op het gebied van inkomensbescherming en activering op hun bord gekregen dat ze over te weinig tijd, geld en kennis beschikken om die taken goed te vervullen.” En “Vooral mensen met een arbeidsbeperking zijn moeilijk bemiddelbaar. Ongeveer de helft heeft nog geen werk. Het kabinet heeft extra maatregelen voorgesteld om meer mensen met een beperking aan een baan helpen en aan het werk houden. Er zijn extra banen gerealiseerd, maar werkgevers nemen niet vaker mensen met een arbeidsbeperking aan dan in het verleden.”²

Het kan ook anders. De FNV heeft [een alternatief plan gelanceerd](#) waarin mensen met een arbeidsbeperking recht krijgen op de begeleiding naar en tijdens werk. Dat plan heeft geleid tot een initiatiefnota van CDA en SP³, waarmee een ruime Kamermeerderheid heeft ingestemd. Naar aanleiding daarvan heeft Berenschot onderzoek gedaan naar de kwetsbaarheid van de infrastructuur van sociaal ontwikkelbedrijven, waar de minister in haar verantwoording aan refereert. Eén van de scenario's uit dat onderzoek was de uitwerking van die initiatiefnota.

De minister heeft gehoor willen geven aan de herhaalde oproepen om de kwetsbare infrastructuur te behouden en heeft, ondanks haar demissionaire status, hiervoor een voorstel aan de Kamer gedaan. Daarbij heeft zij echter niet gekozen voor het scenario waarin de door uw Kamer gesteunde initiatiefnota is uitgewerkt, maar voor het “middenscenario”. Zij beschrijft dit als een eerste stap.

Wij waarderen de inzet, maar vinden het ook een gemiste kans. De 10.000 extra banen in 10 jaar waar de minister van uitgaat, zijn volstrekt onvoldoende in relatie tot de grote groep werkzoekenden met een arbeidsbeperking. Niet alleen in termen van het beoogd aantal banen, maar ook voor wat betreft de aanvliegroute. Werkzoekenden met een arbeidsbeperking moeten recht krijgen op de begeleiding naar en tijdens werk. En ja, dat kost meer. Maar dat levert ook meer op. De maatschappelijke baten van werk zijn door diverse onderzoeksbureaus berekend. Simpel gezegd: investeren in werk levert geld op. Dat investeren vraagt om lef en visie.

Het aanstaande kabinet geeft in haar Hoofdlijnenakkoord aan lef te hebben en iets te willen doen aan de bestaanszekerheid van mensen. Helaas zien we in het Hoofdlijnenakkoord niets terug over het recht op werk voor mensen met een arbeidsbeperking. Er is ook lef nodig bij gemeenten. Zij moeten durven om het budget dat zij ontvangen voor het naar en tijdens werk begeleiden van mensen met een beperking, dat nu grotendeels onzichtbaar is in het Gemeentefonds, uit te geven aan de taken waarvoor het bedoeld is. Zolang gemeenten hun hand op de knip houden, kan de infrastructuur van de sociale ontwikkelbedrijven niet worden versterkt en verdwijnt de expertise die zo hard nodig is om mensen met een arbeidsbeperking naar werk en tijdens te begeleiden. Daar helpt ook geen transitiebudget aan, zoals de minister dat voorstelt. De beleidsvrijheid van gemeenten in combinatie met de jarenlange bezuinigingen in het sociaal domein zorgen ervoor dat burgers over het algemeen het nakijken hebben. Ze bevinden zich in een zeer afhankelijke positie. De FNV wil dat omdraaien. Door mensen met een arbeidsbeperking recht te geven op begeleiding naar en tijdens werk kunnen zij hun mogelijkheden om hun eigen inkomen te verdienen, hun talenten in te zetten en hun steentje bij te dragen aan de maatschappij verzilveren.

² Kamerbrief ontvangst eindrapport Commissie sociaal minimum | Kamerstuk | Rijksoverheid.nl

³ Kamerstuk 35 644, nr. 2

Wij roepen uw Kamer op mensen met een arbeidsbeperking dit recht te geven, en te zorgen dat u bij de volgende Verantwoordingsdebatten niet steeds opnieuw de conclusie moet trekken dat het gevoerde beleid onvoldoende is om de gestelde doelen te bereiken. En daarmee de meest kwetsbaren op de arbeidsmarkt en in onze samenleving volledig in de kou te laten staan. Een groep die weinig tot geen middelen heeft om hun recht te halen. De wijze waarop wij als samenleving met de mensen met een beperking of handicap omgaan is een belangrijke graadmeter voor het niveau van beschaving van een land. In de optiek van de FNV is daar nog een wereld op te winnen. Met een mankerende Banenafpraak gaat dat niet lukken, met het aantoonbaar haalbare plan van de FNV wel.

Met vriendelijke groet,

A handwritten signature in blue ink, appearing to read 'Kitty Jong', with a long vertical stroke extending downwards from the end of the signature.

Kitty Jong
Vicevoorzitter FNV